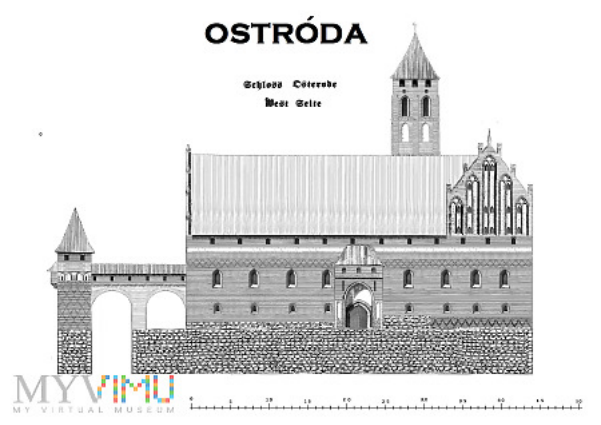
Kasztele późne i niedokończone - Ostróda

Kolekcja:	Zamki Krzyżackie rysunki
Muzeum:	Muzeum Orłosia
Właściciel:	orlos52

Miejsce pochodzenia:	Polska
Stan eksponatu:	Bardzo dobry
Opis:	Zamek w Ostródzie (ordensburg Osterode) jest najlepszym przykładem tej grupy budowli, jest typowym kasztelem. Mógłby powstać równie dobrze w pierwszej połowie XIV wieku, choć pozbawiony był bergfriedu i wieżyczek narożnych, tylko że budowa zamku rozpoczęła się wraz z ustanowieniem komturii w roku 1349 i była to ostania, najmłodsza komturia, która przetrwała do końca wojny trzynastoletniej. Sam kasztel zbudowany na planie zbliżonym do kwadratu 45,2x44,7 należał do raczej średnich jeśli chodzi o wielkość budynku głównego. Jego forma architektoniczna była raczej prosta, mógł nawet nie posiadać ozdobnych szczytów. Elewacje przyozdobiono we wzory rombowe i zygzakowe z cegieł zedrówek. W skrzydle południowym ulokowano kaplicę prawdopodobnie przysklepioną gwiaździście, z ołtarzem skierowanym na wschód. Do kaplicy przyległy był kapitularz, albo refektarz. Inne duże pomieszczenie znajdowało się w skrzydle północnym. Niestety ustalenie funkcji tych pomieszczeń właściwie jest czysto hipotetyczne. Nie wiemy też o rodzajach sklepień zastosowanych w poszczególnych pomieszczeniach. Zachowały się jednak sklepienia krzyżowo-żebrowe pomieszczeń przyziemia, które miały szerokie gurty (żebra) posadowione na potężnych granitowych filarach. We wschodnim skrzydle, które wyleciało w powietrze podczas wojen napoleońskich, podczas prowadzonych badań archeologicznych, odkryto kwadratowy fundament. Był to dość szeroki kwadrat, przyległy do muru wewnętrznego, na tyle solidny, że wysnuto hipotezę o wybudowanej w zamku wieży głównej. Tak naprawdę nie można jednoznacznie tej hipotezy ani potwierdzić ani odrzucić, a najbliższą prawdy jest chyba jednak pogląd o istnieniu wieży w postaci obserwacyjnej dzwonnicy. Do dzisiaj za to możemy podziwiać szerokie portale wymurowane z profilowanych cegieł, do których dojście wiodło z drewnianego krużganka. Od skrzydła północnego odchodził ganek, prowadzący do gdaniska, posadowionego na kamiennym fundamencie, a wychodzącego nad nawodnioną fosę. Zamek otaczał parcham, ale nie stwierdzony jednoznacznie, czy posiadał mur zewnętrzny, czy tylko drewnianą palisadę. Wjazd do zamku znajdował się w skrzydle zachodnim, prowadził przez most zwodzony i szyję bramną i dwie bramy. Całe założenie nie posiadało osobnego podzamcza, było za to sprzężone z fortyfikacjami samego miasta. Pierwszy kataklizm spotkał budowlę w roku 1381, gdy książę Kiejstut w najeździe odwetowym zdobył i spalił zamek. Odbudowano go do 1397 roku. Po bitwie grunwaldzkiej, w której zginał komtur ostródzki Gamrach von Doringen, pruski rycerz Mikołaj von Doringen wraz ze swymi ludźmi zdobył zamek i przekazał polskiemu królowi. W zamku również przez jakiś czas były złożone zwłoki Urlicha von Jungingena i innych dostojników zakonnych, zanim dostarczono je do Malborka. We wrześniu 1410 roku zamek został oddany ponownie Krzyżakom, którzy

	naprawili mury, otoczyli zamek fosą i otoczono murem sprzężonym z murami miejskimi. Podczas wojny trzynastoletniej budowla przechodziła z rąk do rąk, by po drugim pokoju toruńskim pozostać w Państwie Zakonnym. Podczas wojen polsko-szwedzkich w wieku XVII, zamek otoczono usypanymi wałami ziemnymi. W 1788 roku skrzydle wschodnim umieszczono magazyn prochu, który wyleciał w powietrze, niszcząc całe to skrzydło i powodując pożar budynku. Zamek częściowo odbudowano bez skrzydła wschodniego i ostatniej kondygnacji magazynowej, przeznaczając go na siedzibę pruskiego starostwa. Zasypano fosy i zniwelowano wały. W 1807 roku w zamku przez dwa jesienne miesiące rezydował Cesarz Francuzów Napoleon I wraz całym sztabem. W 1945 roku zamek znów spłonął, a w latach siedemdziesiątych został odbudowany znów bez ostatniej kondygnacji z okienkami strzelniczymi. Elewacje i plany z wykorzystaniem rysunków Conrada Stainbrechta zamieszczonych w jego monografii - Die Baukunst des Deutschen Ritterordens in Preussen ein Heimat-Ausweis der Deutschen im Osten. Rysunki C. Steinbrecht. Aksonometria moja z 1992 roku. Link do innego mojego rysunku tego zamku: https://myvimu.com/exhibit/54904623-zamek-krzyzacki-w-ostrodzie